

Kaj je čisti donos?

Po zadnjih spremembah zakona o neposrednih davkih, razglašeni v »Službenih novinah« 23. decembra 1939, po katerih se zemljišča kmetovalcev, ki ne presegajo na področju ene davčne uprave 1000 din katastrskega čistega donosa, oproščajo davka (zemljarine), izvzemši občinskih doklad, marsikoga zanima, kaj je katastrski čisti donos. Za odmero zemljarine in katastrskega čistega donosa služi zemljiški kataster, ki je izdelan za vsako katastrsko občino posebej. Najbolj važna je izmera in ocenitev zemljišča. Pri ocenitvi so zemljišča razdeljena na: njive, travnike, vrtove in sadovnjake, vinograde, pašnike, planine, gozdove, jezera in močvirja, stavbišča. Ta razdelba zemlje po kulturah se pa z ozirom na kakovost zemlje razdeli še na največ osem razredov. Čisti dohodek se računa tako, da se najprej izračuna denarna vrednost srednjega letnega pridelka pri različnih kulturah. Ta vsota se zmanjša nato za 20%. Od zneska, ki nam še ostane, se odbijejo stroški pridelovanja. Ostanek je čisti katastrski donos. Za cene pridelkov in stroškov se morajo vzeti cene, ki so obstojale v poslednjih šestih letih. Na podlagi teh del se izdela katastrski izdelek, ki se mora razgrniti na občini za dobo 30 dni. V tem roku smejo kmetovalci vložiti pritožbo zoper določeno katastrsko posestno stanje in zoper ocenitev zemljišč, n. pr. da je parcela dvakrat vpisana ali ocenjena kot njiva ali vrt, dasi je v resnici travnik ali gozd itd. Vse take spremembe se morajo v katastru zabeležiti.

Čisti donos se pri nas računa še v kronah in vinarjih (oziroma golinarjih in krajcarjih), ki se pomnože s količnikom 20. Pregled tega dela je deloma razviden iz »zemljiško-posesnega lista«. Za primer vzemimo posestvo, ki obstoji iz 1 ha 63 arov 28 kv. metrov njiv (čisti donos 40.04 krone ali 800.80 din); 83 arov in 26 kv. metrov travnika (č. d. 19.92 kron ali 398.40 din); 1 ha 26 arov 63 kv. metrov vrta in sadovnjaka (č. d. 26.40 kron ali 528 din); 36 arov 38 kv. metrov vinograda (č. d. 8.22 kron ali 164.40 din); 69 arov 57 kv. metrov pašnika (č. d. 4.32 kron ali 86.40 din) in iz 1 ha 25 arov in 11 kv. metrov gozda (č. d. 5.96 kron ali 119.20 din). Torej posestvo, ki meri skupno 6 ha 7 arov in 24 kv. metrov, ima 104 krone in 86 vinarjev katastrskega čistega donosa ali pa — pomnoženo z 20 — 2097 din 20 par. Od tega čistega donosa se plačuje potem zemljarina, ki se deli na osnovni davek, ki se za vsako leto določa sproti s finančnim zakonom, in pa dopolnilni davek. Če znaša osnovni davek 10%, bi posestnik v gornjem primeru plačal 209.72 din

osnovnega davka ter 3% dopolnilnega davka, kar zneso 62.92 din, torej skupno od 6 ha 7 arov in 24 kv. metrov na leto 272.64 din zemljarine. Poleg zemljarine se pa plačujejo še občinske, banovinske in cestne doklade v zelo visokih odstotkih, katerih pa ne moremo navajati, ker so odvisni od vsakoletnih občinskih, banovinskih in drugih proračunov. Te doklade se nalagajo v toliko in toliko odstotkih na zemljarino; recimo 100% občinska doklada zviša 272.64 din davka na 545.28 din davka, itd.

Posvetu

Ujetniki iz Poljske kot delavci na Koroškem. »Slov. dom« od 4. marca poroča: Nekaj moških delavcev s Poljske je že par tednov na Koroškem, vendar so bili dodeljeni nemškemu delu države. Postopek pri dodeljevanju delovnih moči na Koroškem je tale: Kdor je v zadregi radi delovnih moči, predvsem če so bili njegovi delavci vpoklicani v vojsko, javi svojo zadrego delovnemu uradu. Če je povpraševanje dovolj veliko, da je za kritje potreb potreben cel transport, se dotičnemu delovnemu uradu dodeli skupina delavcev in delavk. Če so to Poljaki, pridejo interese določenega dne na določen kraj in počakajo na prihod transporta. Nato si izbere vsak po svojem okusu in potrebi svojo delovno moč, moško ali žensko, nakar so mu dotične osebe dodeljene. Prevzeti mora seveda odgovornost, da se bo ravnal po predpisih, ki so bili izdani za vse državo.

Poljska — pozorišče mučeništva. Poljsko prebivalstvo silno trpi pod novim režimom. V vzhodni Poljski, ki je prišla v suženjstvo boljševiških brezbožnikov, divja boj zoper vsako obliko vere, zlasti zoper katoliško Cerkev. Po najnovejših poročilih so sovjetske oblasti poslale v pregnanstvo v Sibirijo 3679 duhovnikov. Vse katoliške šole so zaprte, redovniki pregnani iz svojih naselij, hiše redovnic spremenjene v vojašnice rdečih vojakov. Uboga Poljska, ki omahuje pod težkim jarmom brezbožništva in poganstva!

Na Poljskem se z naredbo maršala Goeringa razlašča zemlja vsem poljskim lastnikom v zapadni Poljski, ki je priključena Nemčiji (znani poljski koridor do morja, Gornja Šlezija, Poznanj). To ozemlje meri okoli 80.000 kvadratnih kilometrov in ima okoli sedem milijonov prebivalcev. Tu se pripravlja prostor

Iz vsega tega je razvidno, da je katastrski čisti donos že pri malem posestvu zelo visok in ga ni zamenjati z določenimi davki, razvidnimi na zadnji strani čekovne položnice davkarije. Kmet, ki hoče vedeti za katastrski čisti donos, naj torej vzame v roke »zemljiško-posesni list«, ki ga — če ga nima doma — dobi za 20 din pri katastrski upravi. Na podlagi posestnega lista bo dognal, kako je njegova zemlja ocenjena, vede! bo obenem za stanje svojega posestva, izračunal si bo lahko na njegovi podlagi višino davkov in vedel bo, če je prost plačevanja zemljarine, kot je bilo določeno.

za naselitev nemškega prebivalstva, zlasti onih Nemcev, ki se izseljujejo iz baltičkih držav, Rusije in Italije. Poljaki bodo mogli tu ostati ne kot posestniki, marveč kot delavci.

Češko-moravski protektorat. Protektor pl. Neurath je izdal odredbo, s katero se poslopije pravniške fakultete na vseučilišču v Pragi spremeni v sedež poveljstva SS-oddelkov (narodno-socialističnih zaščitnih oddelkov), SS-policijskega ravnateljstva in drugih SS-uradov. Izdana je tudi bila odredba, da mora imeti vsako podjetje, ki posluje s prometom vsaj treh milijonov kron, nemškega komisarja. Nad Prago, Brnom, Plznom in drugimi mesti so metala angleška letala letake v češkem jeziku. Znani Konrad Henlein, voditelj sudetskih Nemcev, je kupil veleposestvo Strachovskega samostana v Pragi. Kupna cena tega veleposestva, ki leži na ozemlju zapadne Češke, je bila določena na en milijon kron. Pred dvema letoma (1938) pa je bilo to veleposestvo cenjeno na štiri milijone kron.

Veliko pomanjkanje v Rusiji. Po londonskem listu »Times« izvemo, da so razmere v sovjetski Rusiji, odkar se je zapletla v vojno s Finsko, čimdalje neznosnejše. Neki potnik, ki se je vrnil iz Leningrada, pripoveduje, da ni dobiti ne sladkorja, ne mleka, niti kake druge pijače, predvsem pa primanjkuje kuriva. V Leningradu so vse bolnišnice in šole prenapolnjene ozebljih vojakov. Zgodi se, da ves teden ni dobiti kruha. V Moskvi skozi ves mesec januar ni bilo mogoče dobiti ne mesa, mleka, masla, soli, sladkorja, kuriva, niti petroleja. Cene živežu so skočile za 60%. Po drugih mestih sovjetske Rusije je pa še slabše kot v Moskvi. Vse to pomanjkanje ni nastalo radi tega, ker ni hrane, ampak radi ne-

»Tako vrednost, da ti dam svoje življenje, če hočeš,« je tiho odgovorila Nataša.

»Nataša! Ti...«

»Postanem tvoja žena!« ga je prekinila deklica.

»Nataša, ali prav slišim? Ti bi hotela postati moja žena?«

»Da!«

»Nataša, ta dan je zame začetek novega življenja. Moja dolgoletna želja se je uresničila... Sedaj najprej dovoli, da preženem boljševike iz naše domovine in pripeljem nazaj naše duhovnike. Potem se bova poročila. O Bog, pomagaj, da se bo vse to posrečilo!«

Zavila sta v ulico in se počasi bližala domu. Molčala sta, zatopljena vsak v svoje misli.

Nataša se ni čutila več osamljeno. Spet je zaupala v življenje, ker bo nekega dne postala Fedorjeva žena. Napram njemu je vedno gojila prijateljska čustva. Ta čustva so postajala vse močnejša, a se ni zavedala, da so polagoma prehajala v ljubezen. Šele sedaj se je zavedla, da Fedor zadnji čas zanjo ni bil samo prijatelj, temveč nekaj več...

Fedor je mislil na Natašo, na vstajo, na zmago, na srečne čase, ki bodo zasijali njegovi domovini po izgonu boljševikov, in njemu ob strani ljubljene žene...

Ko sta Nataša in Fedor stopila v kuhinjo, se je mati vzdramila. Vstala je in jima šla naproti.

»Kje je oče?« je s strahom vprašala. »Zakaj ni prišel z vama?«

Nataša in Fedor sta stala pri vratih, sklanjala glave in molčala.

Iz sosedne sobe se je slišal Petrov glas:

»Kje je oče?«

Spet nobenega odgovora. Tišina, ki je vladala v kuhinji, je motil suhi kašel, ki je prihajal iz sobe.

Iz materinih oči je zrla groza. Njen glas se je tresel, ko je spet vprašala:

»Kje je oče? Govorita!... Povejta, kaj se mu je primerilo?«

Fedor je dvignil glavo in spregovoril:

»Nataša je šla v vas poizvedovat po očetu...«

»Vem!« je vročično pripomnila mati.

»Ker v vasi niso vedeli zanj, se je podala k reki, ker je mislila, da je tam.«

»In?« je drhte vprašala Elza.

»Ni ga našla.«

»Zakaj ni šla k šubinu? On gotovo ve zanj, ker je ribiče snemljaj.«

»Tudi pri njem je bila.«

»In kaj je zvedela?«

čajo o novih nabavah, bodo vsak takšen primer najprej točno proučili.

Potovanje bankovec. Neka ameriška trgovska zbornica je napravila poseben poskus, da bi zasledovala potovanje nekega bankovca. Na ta bankovec, ki ga je prvič dala v promet, je pritrčila listek z opozorilom, naj bi vsak, ki bo bankovec dobil v roke, nanj zapisal, kaj je z njim plačal. Čez dva tedna je bankovec prejel neki brivec. Iz zapisov je bilo razvidno, da je bankovec v tem času sedemindvajsetkrat menjal lastnika. Petkrat so ga uporabili za plačilo morda, tobaka in cigaret, razen tega so z njim večkrat kupili slanino, pralni prašek, naravnice, zobno kremo in potrebščine za avto.

(Dalje sledi)

urejenih razmer, ki so se z vojno še poslabšale. Iz tega se sklepa, da Rusija ni zmožna voditi dolge in obširne vojne, kajti že v miru težko izhaja.

V Mehiki se stanje katolicizma zboljšuje. Odposlanstvo duhovnikov in vernikov iz Mehike je bilo nedavno v Rimu. Ti mehiški ka-

toličani so bili sprejeti od papeža Pija XII. v posebni avdienci. Sporočili so, da se razmere v Mehiki, kar se tiče vere in Cerkve, stalno zboljšujejo. Proticerkveni zakoni so sicer še vedno v veljavi, vendar se ne izvajajo več strogo. Cerkve so skoro vse odprte in duhovniki lahko izvršujejo dušnopastirsko službo.

Kongres Kristusa Kralja

Zadnji mednarodni kongres Kristusa Kralja je bil lani v slovenski prestolnici Ljubljani. Bil je izveden s takšnim sijajem in redom, da je to v veliko čast slovenskemu narodu. Sedaj je v pretresu vprašanje, kje bi naj bil naslednji kongres, ki se naj vrši letos. Ali je letos sploh mogoč mednarodni kongres? V državah, ki so v vojno zapletene, to ni mogoče. Tako izpade Francija, kjer so mislili prirediti letos mednarodni evharistični kongres, in sicer v Nizi. Vojna je to onemogočila. Nekateri so kazali na Milan kot mesto letošnjega kongresa Kristusa Kralja. Toda vznikli so takoj tehtni pomisleki. Italija sicer

ni zapletena v vojno, ne ve se pa, kaj bi se vse še moglo zgoditi. Ostala je kot mogoče pozorišče kongresa Kristusa Kralja le Španija, kjer se Kristus Kralj med ljudstvom zelo časti. Glavno mesto Madrid, ki je med državljansko vojno silno trpelo, še ni v takem stanju, da bi moglo biti pozorišče mednarodnega kongresa. Ostane torej mesto Saragossa na severu Španije (blizu obmejnega gorovja Pirenej, blizu francoskega Marijinega svetišča Lurd), kjer bi se tak kongres mogel vršiti. Pričakovati je, da bo kongres v Saragossi vreden naslednik kongresa v naši slovenski prestolnici.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Vurberški gospod župnik umri

Na Vurbergu je umri 2. marca po daljšem bolehanju g. župnik in duhovni svetnik Alojzij Kokelj. Rodil se je 4. junija 1868 v Javorju pri Ljubljani. Mašniško posvečenje je prejel leta 1893. Kaplanoval je na več mestih po naši škofiji in je prišel na Vurberg za župnika leta 1904. Na tej fari je ostal do smrti.

Rajni je bil goreč in zgleden duhovnik in si je znal s svojo mirnostjo ter z vztrajnim delom pridobiti srca vernikov. Na Vurbergu je storil veliko za oplešanje hiše božje, za prosveto in je bil vsem gospodarjem v župniji zgled naprednega vinogradnika ter kmetovalca. Daleč na okrog je bil znan po svoji izredni gostoljubnosti.

Ko se je naselila na Vurbergu po vojni bolnišnica ruskega Rdečega križa, se je iz ljubezni do Rusov naučil ruščine in bil do smrti v najožjih stikih z vodstvom bolnišnice in z ruskimi begunci.

Zelo pridno je dopisoval v krščanske liste in posebno še v »Gospodarja«, kateremu je pošiljal skoro tedenske prispevke, v katerih je svaril naš narod pred pogubonosnostjo boljševizma. Bil je trdno prepričan, da bo v tej vojni odklenkalo sovjetom in da bodo zavladale v majki Rusiji zopet urejene razmere in da bo Rusija prevzela glede slovanstva predvojno vodino vlogo. Žalibog ga je Gospod poklical po zasluženo plačilo, preden se mu je izpolnila njegova najbolj srčna želja.

Za plodonosno delo v cerkvi je bil imenovan od škofa za duhovnega svetnika, kraj ga je od-

likoval z redom sv. Save in tudi od ruskega Rdečega križa je prejel odlikovanje.

Vurberški gospod župnik bo ostal v hvaležnem ter trajnem spominu pri vseh, ki so poznali njegovo blago dušo in delavnost!

*

Smrt cerkvenega ključarja. V ponedeljek, dne 26. februarja, smo v Dravogradu zagrebili Pongraca Kobolt, posestnika na Višu. Zelo lep pogreb je pokazal, da je bil rajni priljubljen med farani. Bil je dolga leta ključar proštiske cerkve in odbornik v raznih dobroteljskih društvih. Bodi mu zemljica lahka!

Smrt v visoki starosti. V smartnu pri Slovančgradu je bil pokopan Gril Anton, domačec Lampret. Bil je dolgoleten naročnik »Slovenskega gospodarja«. Rajni Anton je bil star 78 let in je bil priden ter skrben gospodar, kakršnih je že malo v tem času. Rad je hodil v cerkev ter je bil radodaren in dobrotljiv. Kako radi smo ga imeli, je pričal njegov pogreb. Kljub hudi zimi ga je prišlo spremiti na njegovi zadnji poti veliko ljudi in tudi mnogo venoov mu je bilo poklonjenih. Bog mu bodi obilen plačnik, mi ga pa ohranimo v najlepšem spominu!

Smrt je vzela starega moža. Pred kratkim smo pri Sv. Trojici v Slov. goricah spremljali na zadnji poti obča spoštovanega 82 letnega preužitkarja Franca Frasa iz Oseka. Rajni je bil neumorno delaven in skrben do konca življenja. Bil je nad 50 let zvest naročnik »Slovenskega gospodarja«. Pred štiri leti je slovesno obhajal zlati poroko s svojo ženo, ki pa je že čez pol-

Kratke tedenske novice

Nadvojvoda Oton Habsburški se je v portugalski prestolnici vkrcal na ameriško prekoceansko letalo, v katerem je odpotoval v Združene ameriške države.

Dr. Mihael Hainisch, ki je bil v dveh povojnih dobah predsednik avstrijske republike, je sredi minulega tedna umrl v Glognitzu blizu Wiener Neustadta. Rajni je dosegel visoko starost 82 let.

Za 20 letnico vodstva vrhovne madžarske vlade je poslal regentu Horthyju naš knez namestnik Pavle Častitke in najvišje jugoslovansko odlikovanje red Karadjordjeve zvezde.

66 letni Myron Taylor, osební zastopnik ameriškega predsednika Roosevelta pri Vatikanu, je bil večletni upravnik javne knjižnice v Njujorku, sodeloval je pri ameriških dobrodelnih organizacijah in je spremljal sedanjega papeža Pija XII., ko je potoval po Zedinjenih ameriških državah kot vatikanski državni tajnik kardinal Pacelli.

Rooseveltov odposlanec Summer Welles je v minulem tednu imel v Berlinu razgovore s Hitlerjem, maršalom Goeringom in s Hitlerjevimi namestnikom Hessom. Welles se je že odpeljal iz Berlina skozi Svico v Pariz in London.

Nemški zunanji minister Ribbentrop bo odpotoval te dni v Rim na razgovor z Mussolinijem. Do tega obiska bo prišlo, preden bo Rooseveltov odposlanec odpotoval iz Londona in preden se bo na svojem povratku v Ameriko še enkrat vrnil v Rim.

Pomočnik sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Potemkin je bil odstavljen s svojega dosedanjega mesta in imenovan za prosvetnega komisarja.

Dne 3. marca je poteklo pol leta nove evropske vojne, ki še ni prinesla odločitve.

Francoski ministrski predsednik Daladier je ob polletnici vojne izjavil: Pred šestimi meseci se je začela vojna po volji Nemčije, ki zahteva, kakor je rekel Hitler v svoji knjigi »Mein Kampf«, da se loči Francija od drugih in potolče, toda Francija se je dvignila za svojo obrambo z ogromnim pogumom. Po šestih mesecih vojne so naše meje nepoškodovane, naša morja svobodna, vsi Francozi in Francozinje pa lahko svobodno povesčajo vse svoje sile za zmago domovine.

Zavezniki bodo nastopili proti sovjetski Rusiji po poročilih iz Rima takoj, kakor hitro bi se izkazalo, da skušata Rusija ali Nemčija dobiti kakšna oporišča na področju Norveške.

Izvoz nemškega premoga v Italijo je od dne 1. marca podvržen rednemu zavezniškemu nadzorstvu nad vojno-tihotapskim blagom. Anglija je pripravljena, da oskrbi Italijo s premogom iz drugih držav.

Eksplozija treskovega plina v premogovniku Raša v Istri je zahtevala v globčini 280 metrov 60 mrtvih rudarjev, 100 pa ranjenih.

800 mornarjev iz nevtralnih držav je bilo v tej vojni po trditvah Angležev ob življenje zaradi potopitve ladij po nemških podmornicah in minah.

Angleški bombniki so v preteklem tednu že petič nepoškodovani preleteli Berlin in metali nanj letake.

Rastlinstvo in živalstvo na južnem tečaju. Počasi se človeku odpira tudi svet okrog južnega tečaja z vsemi svojimi zanimivostmi. Temu se ima največ zahvaliti admiralu Byrdu, ki se ponovno muči v pokrajinah krog južnega tečaja. Po njegovih podatkih, ki so že sprejeti med znanstvena dela, se južni tečaj zelo loči od severnega. Zlasti ob južnem tečaju ni velikih sesalcev, kakor ob severnem, pač pa je veliko vrst ptic. Doslej so Byrd in ostali raziskovalci južnega tečaja ugotovili 40 vrst ptic, od katerih tri vrste prihajajo prav na celino ob južnem tečaju, da si iščejo hrane, in sicer veliki strakoš, roparski galeb in neke vrste ključnač. Poleg tega je južni tečaj tudi domovina cesarskega pingvina,

Av gust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

37

In srce mu je začelo počasneje biti, po žilah ga je spreletala sladkost, ki je še nikoli ni čutil. Počasi je vrnil dete v zibko.

»Pozdravi mamo!« je tiho šepnil, poljubil dete na čelo in vroča solza mu je kanila iz očesa na rdeče lice otrokovo kakor nebeška rosa na rožico. Potem se je naglo umaknil in izginil med grmovjem. Hitel je preko polja, korakal je lahko, naglo, kakor da ima krila, smehljaj se je vsakemu cvetu in drevesu, saj mu je bilo odpuščeno, to dete mu je odpuščeno, našel je svojo dušo prav tedaj, ko jo je za zmeraj hotel izgubiti s peklenkim dejanjem.

Bilo je toplo, Luka je grede opešal. Zavil je v šumo, zavlekel se je za grm in legel na tratnico. Mirno in lahko, rekel bi veselo, je zaspal, tako sladkega sna že dolgo ni okusil. Bil je sen brez sanj. Ko je spet pogledal — sonce je bilo že čez poldan — je bil veder in miren. Urno se je dvignil in odšel veselo proti mestu.

Pred mrak je prihitel Ugarkovič v vas do krčme, pogledal je skozi okno in, ko je zagledal pisarja, je trikrat na rahlo potrkal. Mikica je prišel ven.

»Ti, Ugarkovič?«

»Jaz.«

»Kaj je? Kje si bil dva dni?«

»V mestu. Iskal sem Luko.«

»In si ga našel?«

»Našel.«

»Pa?«

»Prišel bo v Jelenje. Morda prav zdaj prihaja.«

»Kako veš?«

»Moral je biti tu v vasi, medtem ko sem ga jaz v mestu iskal. Od daleč sem ga opazil, da gre z naše strani v mesto.«

»Kaj še?«

»Šel sem za njim toliko daleč, kolikor bi slaba puška nesla, toliko, da me ne zapazi. Vedno za njim. On v krčmo, jaz pred krčmo; on ven, jaz spet za njim. Pomislil, k župniku je šel v župnišče.«

»Ah!« se je začudil pisar.

»Da, k župniku. Dve uri sem čakal, dokler se ni prikazal v durih.«

»Potem?«